

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Autor práce: MUDr. Zuzana Křemenová

Název práce: Impact of a hospital palliative care team on costs and quality of care of patients at the end of life.

Školitel: Prof. MUDr. Ivan Rychlík, CSc., CSc., FASN, FERA

Školící pracoviště: 3. lékařská fakulta, Univerzita Karlova

Studijní program: Preventivní medicína a epidemiologie

Jméno oponenta: Doc. PhDr. Radka Bužgová, Ph.D.

Výběr tématu dizertační práce považuji za velmi aktuální. Výzkum v oblasti finanční nákladnosti a kvality péče o pacienty v závěru života v souvislosti s poskytováním paliativní péče formou paliativního nemocničního týmu je v České republice ojedinělý. Tím dizertační práce významným způsobem přispívá k současnému stavu poznání v této oblasti a je podpůrným zdrojem pro podporu rozvoje nemocničních paliativních týmů v České republice.

Dizertační práce je psána v anglickém jazyce a je zpracována v rozsahu 72 stran, včetně 12 tabulek a 4 grafů. Je členěna do dvou hlavních částí teoretické a praktické. V úvodu jsou identifikovány mezery v současném výzkumu a uvedeny hlavní výzkumné otázky praktické části práce. Postrádám však informaci, z jakého důvodu se autorka zaměřila na validaci škály IPOS-r pro pacienty s ledvinovým selháním. Odůvodnění, že škála IPOS byla validována v ČR na pacientech s onkologickým onemocněním a není vhodná pro pacienty s neonkologickou diagnózou nespécifikuje výběr pacientů s ledvinovým selháním. Není zřejmé, zda existuje verze této škály také pro pacienty s jiným typem neonkologického onemocnění, např. s progresivním neurologickým onemocněním, srdečním selháním.. aj. Toto vysvětlení by mohlo přispět k lepšímu porozumění v propojenosti první a druhé části výzkumného záměru.

Za slabou stránku dizertační práce považuji teoretickou část práce. Je zpracována ve dvou hlavních kapitolách z menšího počtu bibliografických zdrojů. V některých částech chybí uvedení použitého zdroje. Autorka pravděpodobně považuje daný text za všeobecně známé poznatky, např. založení prvního hospice, typy specializovaných služeb paliativní péče v ČR, případně tři indikační kritéria pro specializovanou paliativní péči. V podkapitole 3.1. jsou uvedeny tři kroky pro screening potřeb paliativní péče. Vhodné by bylo uvést nějaký komentář k těmto krokům, za jakým účelem se používají, kdo toto hodnocení provádí. Existují screeningové nástroje jako např. GSS PIG, NECPAL CCOMS-ICO, SPICT. Autorka mohla zmínit,

zda zmíněné kroky a indikátory vytvořila sama nebo na základě výše uvedeným nástrojů, případně jiných doporučení. Uvedení jednotlivých indikačních kritérií v tabulkách by zpřehlednilo text uvedený v odrážkách.

Praktická část je popsána ve dvou hlavních kapitolách. V každé kapitole je popsána samostatně jiná výzkumná studie s vlastními cíli, metodikou, výsledky i diskusí. Není uvedena propojenost mezi těmito dvěma studiemi. U každé studie je uveden „Background“ zpřehledňující současné výzkumy a poznatky k dané výzkumné části. Tím autorka prokázala schopnost pracovat v českými i zahraničními bibliografickými zdroji. Na zvažení je, zda tyto části neměly být součástí teoretických východisek.

V první výzkumné studii „*Dying matters*“ jsou vhodně popsány cíle studie, chybí formulace hypotéz. Nicméně z popsaných cílů práce je zřejmé, jaké vztahy budou ověřovány. Zvolené metody jsou adekvátní stanoveným cílům studie. V souboru bylo zastoupeno 213 pacientům, kterým byla poskytnuta specializovaná paliativní péče a 213 pacientů bez této intervence. Pouze 19 % pacientů bylo s neonkologickou diagnózou, která není blíže specifikována. V práci mohlo být zmíněno kolik z nich tvoří pacienti s renálním selháním, na které se zaměřuje druhá výzkumná studie. V diskusi postrádám porovnání s předchozími výzkumy. Nejsou citovány žádné zdroje. Ty jsou uvedeny až v části Budoucí výzkum, která měla být zaměřena spíše na doporučení pro budoucí výzkum.

V druhé výzkumné studii se autorka zaměřuje na zlepšení hodnocení symptomů a kvality péče u pacientů s pokročilým onemocněním ledvin prostřednictvím překladu, kulturní adaptace a validace škály IPOS-r. Zvolená metodika studie je adekvátní stanoveným cílům. Výběr a velikost zkoumaného souboru lze považovat za dostačující. V části popisu statistických metod by Tabulka 7, která je zpracována téměř na 10ti stranách, mohla být uvedena v příloze. Ve výsledcích je uvedena vnitřní konzistence celkového skóre 0,72 s citací zdroje (Tavakol, 2011). Není zřejmé, z jakého důvodu je daná citace uvedena. Výsledky studie jsou přínosné, potvrzují dobrou validitu i reliabilitu škály IPOS-r v české verzi pro použití v klinické praxi i dalším výzkumu.

Slabou stránkou dizertační práce je její formální úprava. V dizertační práci se objevují drobné stylistické nedostatky jako např. chybějící tečky na konci některých vět, nesprávné používání odrážek, v některých částech nevhodné členění textu v příliš krátkých odstavcích, formální úprava tabulek aj. Tyto formální náležitosti mohou snížit čtivost daného textu a přehlednost popsaných výsledků. Nesnižují však obsahovou úroveň a přínos provedených výzkumných studií.

Závěr

Autorka prokázala schopnost vědeckovýzkumné práce, výsledky provedeného výzkumu jsou přínosné pro klinickou praxi i další výzkum. Stanovené cíle práce byly splněny.

Doporučuji, aby byla disertační práce přijata k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby, aby byl MUDr. Zuzaně Křemenové udělen titul Ph.D.

Podněty do diskuse:

1. Upřesněte nástroje pro výběr pacientů indikovaných pro specializovanou paliativní péči, zda jsou identická z vašimi popsányi třemi kroky. Mohou se lišit pro potřeby nemocniční paliativní péče a hospicové péče?
2. Z jakého důvodu jste se zaměřila na vytvoření české verze škály IPOS-r pro pacienty s pokročilým onemocněním ledvin? Jaký typ škály byste doporučila použít u jiných pacientů s neonkologickým onemocněním v nemocniční paliativní péči?
3. Jakým způsobem bylo ve validační studii hodnoceno vyřazující kritérium kognitivní porucha. Kdo výběr pacientů a toto hodnocení prováděl?

V Ostravě 28. 4. 2023

Doc. PhDr. Radka Bužgová, Ph.D.
UOM, Lékařská fakulta
Ostravská univerzita